

SMART KIDS IN WONDERLAND

Een eigentijdse kijk op leren

Auteurs: Dirk Gombeir, Luk Bosman & Chico Detrez
Uitgegeven bij: Plantyn
Jaar: 2009
Kenmerken: 88 blz. – geïllustreerd
Kostprijs: 12,55 euro + verzendkosten

Bestellen: Via de website www.plantyn.com
Via de telefoon: 015/36.36.36
Via e-mail: klantendienst@plantyn.com

Flaptekst: De huidige generaties jongeren groeien op in een leefwereld waarin multimedia, het internet en games een alsmar prominentere plaats innemen. Op tal van manieren worden ze er uitgedaagd tot consumeren en leren, tot het onafgebroken verzinnen van antwoorden en oplossingen op reële en virtuele probleemsituaties die in

een razendsnel tempo naar hen toe worden geventileerd. Twitterend en gsm-end slaan deze jongeren aan het netwerken, blijven ze anyplace, anywhere en anyhow in contact, helpen elkaar bij het à la carte te voorschijn toveren van kwinkslagen die hen moeten redden uit de talloze patstellingen waarmee onze eigentijdse, aan informationoverload lijdende samenleving hen alsmar blijft overrompelen.

Een hyperactieve samenleving dus, die hen onophoudelijk kansen biedt tot verkennen, ontdekken, experimenteren, ... maar ook oogt als een hyperrealistische jungle waaruit zij zich keer om keer hands-on moeten zien te 'redden'. In dit cahier zoomen we in op de zeer eigentijdse leefwereld van jongeren, en gaan op zoek naar de leerhoudingen en -strategieën die zij er intuïtief verwerven. Tegelijk gaan we ook na hoe onderwijs op een goede, voorwaardenscheppende manier met deze veranderende realiteit kan omspringen.

Vertrekkend vanuit open, exploratieve leerprocessen sturen we aldus aan op diepgaand leren waarin de hele persoon van de jongere aan bod komt en er leercontexten ontstaan die hen ten volle mogelijkheden bieden om 'identiteit' en talenten te ontwikkelen. In alles wat jongeren ondernemen gaat het er altijd weer om eigenheid, authenticiteit en uitstraling te verwerven, zichzelf kleur te geven om aldus grip te krijgen op een werkelijkheid die in een razendsnel tempo aan hen voorbij blijft flitsen..

Lees hieronder ook de inleiding en de inhoudsopgave van het boek →

INLEIDING

“Sinds Ada op twaalfjarige leeftijd op de gedachte was gekomen dat het zoeken naar zin slechts een afvalproduct van het menselijke denkvermogen was, werd ze als hoogbegaafd en moeilijk opvoedbaar beschouwd.” (uit: “Speeldrift” van Juli Zeh, 2006, p. 13).

Kinderen en jongeren groeien op in een multimediale leefwereld waar alles gewoon binnen ‘klik’-bereik beschikbaar is. Een leefwereld die ervoor helpt zorgen dat ze binnen de kortste keren werkelijk alles gezien en gehoord hebben zodat er niets meer aan de verbeelding wordt overgelaten. Een no-nonsense leefwereld die zich tegelijk aan hen opdringt als een eigentijdse ‘jungle’ waarin ze zich zonder veel richtingaanwijzers een weg moeten zoeken. Een leefwereld ook die grimmig, weerbarstig, illusieeloos uit kan pakken als we af gaan op de roman: “Speeldrift” van de Duitse schrijfster Juli Zeh waarin we het eigenwijze tienermeisje Ada volgen die nergens echt aansluiting vindt (of wil vinden) en de werkelijkheid dan ook letterlijk als een spel benadert.

Een ‘bildung’-verhaal dat flink tot nadenken stemt. Want doorgaans gaan we ervan uit dat we met z’n allen deel uit maken van een informatierijke, kansenscheppende en veelzijdige samenleving die ons onder andere door middel van allerlei multimediale toepassingen blijft uitdagen, sarren en trigeren tot deelname aan beklijvende (spel)formats die ons keer op keer flinke energieboosts moeten bezorgen. Maar in onze perceptie zijn het vooral kinderen en jongeren die volop gebruik maken van deze mogelijkheden, ongeremd en mateloos als zij opgaan in de reële en virtuele werkelijkheden die ze altijd weer voorgespiegeld krijgen met de bedoeling dat ze er zich met hun hele hebben en houden aan overleveren. Dat het er daarbij ook voor hen altijd weer op aan komt zich allerlei ‘overlevingsstrategieën’ eigen te maken om heelhuids uit de aangegane avonturen te komen, krijgt te weinig aandacht omdat het toch gaat om ‘maar een spel’.

Al te gemakkelijk vergeten we aldus dat het voor kinderen en jongeren wel ‘ernst’ is en blijft, dat zij zich met volle overgave willen meten met de voorgespiegelde probleemsituaties, daarbij alle beschikbare middelen aangrijpend om zich te redden uit de dilemma’s waarin ze keer op keer verstrikt worden. Helemaal niet evident om zich staande te houden te midden zo’n overdonderende veelheid aan schijnwerkelijkheden waarin ‘zin’ inderdaad zowat tot een bijproduct lijkt te zijn geworden. Ook ‘smart kids’ hebben het dus best wel moeilijk in de zeer eigentijdse ‘wonderlands’ waarin we hen onderdompelen...

In dit cahier verkennen we een aantal pistes die helpen verduidelijken voor welke dilemma’s kinderen en jongeren vandaag staan, en gaan tegelijk na welke ‘antwoorden’ we daar vanuit onderwijs tegenover kunnen stellen. Het cahier bestaat uit twee delen.

“Smart Kids in Wonderland” is de (bijgewerkte) neerslag van een keynote gehouden tijdens de onderwijsdag “Teach Young Feel Young” die plaats had op 30 januari 2009 aan de Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende (KHBO). In die presentatie werd ingezoomd op de eigentijdse leerhoudingen van tieners en ging de spreker na met welke bagage deze jongeren instappen in het hoger onderwijs. Vervolgens werd er verkend hoe docenten gerichter kunnen inspelen op de strategieën in denken en handelen die deze jongeren zich in onze multimediale leefwereld eigen hebben gemaakt, dit met de bedoeling tot meer leerkracht te komen in de huidige onderwijs- en opleidingscontexten.

‘Authenticiteit’ is een cruciaal begrip als het erom gaat kinderen en jongeren echt vanuit zichzelf aan hun trekken te laten komen in deze (en andere) contexten. Daarom beschrijven we in het tweede gedeelte enkele concrete voorbeelden van hoe leraren in lager en secundair onderwijs samen met kinderen en jongeren vorm kunnen geven aan ‘open, explorerend leren’ waarbij iedereen tot verkennen, passen en dribbelen wordt uitgedaagd. Dit doen we aan de hand van een vijf stappenbenadering die ruimte vrijmaakt tot

verwonderen, dwalen en verbinden, alvorens er overgegaan wordt tot het concreet uitzetten van onderzoeksdoelen en het uittekenen van concrete manieren om aan de slag te gaan.

Net zoals deze vijf stappenbenadering iedereen wil uitnodigen tot snuffelen, verkennen, zich verliezen, biedt ook dit cahier een veelvoud aan ingangen en kan het op meervoudige wijze gelezen worden. Misschien is het jou er vooral om te doen te pakken te krijgen hoe de kinderen en jongeren van vandaag willen uitgedaagd worden tot leren, en start je dus het best bij het hoofdstukje: "Het inzetten van eigentijdse vaardigheden". Of je hebt meer zin om na te gaan hoe de auteurs van dit cahier de vijf stappen benutten om ideeën, invalshoeken en aanknopingspunten op het spoor te komen. Dan blader je meteen door naar: "Enkele concrete voorbeelden". Je kan onze carrousel ook betreden via het luikje: "De uitdaging(en) voor ons onderwijs" als je te pakken wil krijgen hoe er tegenwoordig aangekeken wordt tegen de leerpotenties van kinderen en jongeren...

Je merkt het: de thema's die we in dit cahier aansnijden zijn divers en toch zeer verwant zodat ze via uiteenlopende paden verkend kunnen worden. De ideeën, concepten en voorbeelden in dit cahier zijn trouwens alle verdere uitwerkingen van denkpijlers die Dirk Gombeir, Luk Bosman en Chico Detrez eerder al verkenden in hun basisboek "Identiteit ontwikkelen: Leer-kracht waarderen in eigentijds onderwijs" (2008). Vanuit hun ambitie mee vorm te geven aan een eigentijdse, (ver)nieuwe(nde) identiteitsontwikkende didactiek verzorgden de auteurs recent ook nog enkele andere publicaties. Voor een overzichtje verwijzen we graag naar de rubriek "Verder lezen" waarmee dit cahier afsluit.

Referenties

- Gombeir, D., L. Bosman & C. Detrez (2008). Identiteit ontwikkelen: Leer-kracht waarderen in eigentijds onderwijs. Mechelen, Plantyn.
- Zeh, J. (2006). Speeldrift. Amsterdam, Anthos.

INHOUDSOPGAVE

Inleiding

Deel 1

Smart Kids in Wonderland

Situering van de bijdrage

1. Over wie zullen we het hebben?
2. Het dilemma van Generatie Einstein...
3. De uitdaging(en) voor ons onderwijs
4. Het inzetten van meer eigentijdse vaardigheden
5. Even samenvatten

Referenties

Deel 2

Ruimte geven aan open, explorerend leren

Situering van de bijdrage

1. Leer-kracht putten uit open, exploratieve leerprocessen
2. De vijf stappenbenadering
3. Enkele concrete voorbeelden
4. Met volle 'zin' op pad...

Referenties

Verder lezen...